

Programmafolder Open Monumentendag 2013

Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede
vrijdag 13 en zaterdag 14 september 2013

Inleiding

De derde monumentengemeente van de provincie Utrecht besteedt op vrijdag 13 en zaterdag 14 september 2013 aandacht aan maar liefst vier thema's. Het landelijke thema Macht & Pracht wordt verbonden met het lokale thema Stenen. Dat zal vooral zichtbaar zijn in de twee rijk versierde gebouwen uit de Bourgondische tijd, toen Wijk bij Duurstede even bisschopsstad was: Kasteel Duurstede en de Grote Kerk met haar imposante toren. Bovendien draait het de hele zaterdag om stenen op de oude steenfabriek De Bosscherwaarden.

Omdat 2013 ook het Jaar van de Boerderij is, zijn vijf monumentale boerderijen te bezichtigen.

Het vierde thema, de herdenking van 300 jaar Vrede van Utrecht, komt voor het voetlicht op vrijdagavond 13 september. Iedereen is die avond om 19.30 uur welkom in de Grote Kerk. Met orgelmuziek, liederen, toneelspel en een lezing wordt feestelijk herdacht dat in 1713 een einde kwam aan een reeks van oorlogen. Het programma van de avond treft u verderop in deze folder aan.

Vrijdag overdag is de Open Monumenten Klassendag. Daarbij bezoeken leerlingen van vijf basisscholen in de gemeente drie monumenten.

Wij wensen u veel plezier in Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede op vrijdag 13 en zaterdag 14 september 2013!

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van de Stichting Open Monumentendag Wijk bij Duurstede,

Guus Swillens, Jeannette van Altendijk, Kees van Vliet, Dorine Bakker, Ria van der Eerden, Jolanda Hünneke, Aart Molendijk, Monique Prinsen, Lenie Roman en Änny Smit

Tekst: Ria van der Eerden en Monique Prinsen
Foto's: Winfried Leeman

Activiteiten in Wijk bij Duurstede

Tenzij anders vermeld, zijn de panden en tuinen op zaterdag 14 september geheel of gedeeltelijk opengesteld van 10.00 tot 17.00 uur. Voorafgaand aan de Open Monumentendag kunt u voor informatie en foto's terecht op de websites www.rhczuidoostutrecht.nl en www.wijkbijduurstede.nl, bij de VVV aan de Markt 24 in Wijk bij Duurstede (tel. 0343-575995) en in het gemeentehuis aan de Karel de Grotestraat 30 (tel. 0343-595595). Op 14 september zelf staat er een kraam als centraal informatiepunt voor het oude stadhuis op de Markt in Wijk bij Duurstede. Bovendien ligt op de meeste locaties informatiemateriaal voor u klaar en/of zijn gidsen aanwezig. In deze programmaprofolder vindt u eerst informatie over de opening op 13 september en de verschillende activiteiten op 14 september (pag. 4 - 6). Daarna volgen korte beschrijvingen van de opengestelde monumenten (pag. 7 - 14).

Opening in de Grote Kerk op 13 september

Op vrijdagavond 13 september bent u van harte welkom in de Grote Kerk bij de feestelijke en vooral muzikale opening van de Open Monumentendag. Centraal staat deze avond de herdenking van 300 jaar Vrede van Utrecht. De kerk is open vanaf 19.00 uur.

Het programma ziet er als volgt uit:

19.30 - 19.35 uur	Welkom door Guus Swillens.
19.35 - 19.50 uur	Pim Schipper (orgel) en Tim Veldman (blokfluit) spelen een Prelude (blokfluitsolo) van Jacques Hotteterre (1674-1763) en het Concert Royal no. 1 (orgel, blokfluit) van François Couperin (1668-1733).
19.50 - 20.05 uur	Leerlingen van De Toermalijn en De Wegwijzer spelen gedeelten uit de Vredesmusical die in het kader van de Vrede van Utrecht speciaal geschreven is voor basisschoolleerlingen. De Toermalijn en De Wegwijzer hebben deze musical in het afgelopen schooljaar in z'n geheel uitgevoerd. Zij verrassen u vanavond met twee spannende gedeelten uit de musical: "Kunnen de vorsten van Europa de vrede bewaren zonder te vechten?" Een belangrijke gast zorgt voor de oplossing!
20.05 - 20.25 uur	Maarten Brinkman van het Centraal Museum in Utrecht vertelt over De Vrede van Utrecht als keerpunt in de geschiedenis.
20.25 - 20.40 uur	Het koor Cantecleer uit Bunnik zingt samen met een gelegenheidskoor van leerlingen van verschillende basisscholen in Wijk bij Duurstede twee liederen over de Vrede van Utrecht.
20.40 - 20.55 uur	Pim Schipper en Tim Veldman spelen de Toccata in D (orgel, solo) van Carlos Seixas (1704-1742) en de Sonate in F (orgel en blokfluit) van Daniël Purcell (1664-1717).
20.55 - 21.00 uur	Afsluiting door Guus Swillens.
21.00 - 22.00 uur	Mogelijkheid om verspreid in de Grote Kerk een aantal presentaties over stenen, avondmaalsbekers, regentenportretten, wapenborden en de restauratie van de Tien Geboden bij te wonen en/of te genieten van een hapje en drankje.

Activiteiten op 14 september

- **Drie eenakters**

Stichting De Inrichting verzorgt op zaterdag 14 september toneeluitvoeringen. Op het eiland van Kasteel Duurstede start tussen 11.00 en 15.00 uur op ieder heel uur een rondje voorstellingen. U kunt dus bijna doorlopend toneel meemaken. Er zijn drie eenakters die elk vijf keer worden opgevoerd. De stukken duren ieder ongeveer een kwartier.

Mooi van lelijkheid

Spelers: *Nicolaas Gadellaa, Sjaan van Baak, Joke van Es en Pieter Westland*; Regie: *Karel Schneider*.

Een man is op zoek naar werk en prijst zichzelf aan als manusje-van-alles. Hij wordt aangesproken door een sjacheraar, die hem een verjongingskuur aanbiedt. De man trapt in de val. Hij krijgt een 'toverbusje' aangesmeerd, waarin hij moet blazen.

Al te goed is buurmans gek

Spelers: *Joop Wassink, Rita van der Laak, Nel Westland en Frank Groot Roessink*; Regie: *Ruth Schreuder*.

Een man krijgt van de buurman verrassend goede raad om het schelden en gillen van zijn vrouw te stoppen. Dan gaat de vrouw ook om raad bij dezelfde buurman, omdat haar man dwaas wordt. Hij speelt ze tegen elkaar uit. Als de pastoor zich ermee bemoeit en de drank rijkelijk vloeit, wordt de list luid en duidelijk gevierd door de mannen. Dit hoort de vrouw, die alles doorziet en haar man er flink van langs geeft! Moraal: Drijf een scheldende vrouw niet te snel in het nauw. Je hebt het niet slecht als je doet wat ze zegt...

Vossenjacht in het bos

Spelers: *Marlotte Arts, Carmen de Haan, Linde Lichtenberg, Corrina van Ek, Jacques van der Loos, Pieter Goossens, Herma Blom, Mia Vernooij en Ko van Basten*; Regie: *Simone Gijben*.

In het bos zijn geen wilde dieren meer, omdat het hele volk het jachtprivilege heeft gekregen. Het bos is leeg, hoewel... er is nog een sluwe vos. En er is een haantje onder begeleiding van de vos. Een blinde man met zijn begeleider, de jagermeester en twee honden met een ambtelijke taak, de ex-koningin en de ex-gravin: ze lijken allemaal op jacht. Wie gaat er het loodje leggen in deze fabelachtige eenakter?

- **Te water**

Wilt u op Open Monumentendag het water op? Ook dat kan. In Cothen vaart vanaf 10.00 tot 16.30 uur over de Kromme Rijn ieder half uur vanaf Streekrestaurant De Pronckheer aan de Graaf van Lynden van Sandenburgweg 2 de herbouwde Krommerijnder Fectio naar het opengestelde woonhuismonument De Prins van Friesland aan de Brink 6 en terug. De tocht duurt 15 minuten. Er is steeds plaats voor 12 personen.

In Wijk bij Duurstede kunt u in de Stadshaven rondkijken in de daar afgemeerde historische tjalk Vrouw Aaltje uit 1903. Bovendien kunt u meevaren op een van de drie boten die vanaf 10.00 uur vanaf de centrale steiger steeds maximaal 12 personen

vervoeren naar de voormalige steenfabriek De Bosscherwaarden aan de Lekdijk. Deze vaartocht duurt ongeveer een half uur. Behalve heen, kunt u natuurlijk ook terug meevaren.

- **Vrouwenkoor Davina zingt in Galerie De Bekoring**

Het vrouwenkoor Davina uit Rijswijk is een vaste gast op Open Monumentendag in Wijk bij Duurstede.

Het koor, dat veertien enthousiaste vrouwen uit de regio telt, staat onder leiding van dirigent Frank van der Velden.

‘Dat we graag optreden in Wijk bij Duurstede komt ook omdat tien leden in Wijk wonen. Door intensief bezig te zijn met ontspanningsoefeningen en stemoefeningen voorafgaand aan de repetitie, kunnen we voluit met het frisse repertoire bezig zijn; het komt de klankkleur van het koor ten goede,’ aldus een koorlid.

‘We zingen in de middag tweemaal een half uur, om 14.00 en 15.00 uur, maar als er nieuwe gasten zijn zingen we graag wat extra. We zingen voornamelijk a capella, maar dit jaar hebben we ook meerdere keren opgetreden met een gastpianist. Hij begeleidde ons bij het stuk Cantique de Jean Racine van Gabriel Fauré.’

Het repertoire van 2013 kan kort omschreven worden als: een reis door Europa, van de Balkan tot Scandinavië, van Armenië tot Frankrijk en Israël. De moeilijkheidsgraad van 4-6 stemmige stukken ligt soms hoog; een uitdaging. De niet-alledaagse klanken van de Oost-Europese/Euraziatische liederen geven een aparte, soms mystieke sfeer tijdens het zingen. ‘Voor toehoorders geven we meestal een korte uitleg.

We zingen op zaterdag 14 september weer in Galerie De Bekoring; een fijne plek met goede akoestiek; dat maakt het zingen voor ons tot een feest. We nodigen u van harte uit om het voormalige Ewoud & Elisabeth Gasthuis aan de Oeverstraat 21 te bekijken en naar Davina te komen luisteren.’

- **Levende standbeelden verbeelden Macht & Pracht**

Op zaterdag 14 september maakt u kans op de Markt in Wijk bij Duurstede tussen 13.00 en 17.00 uur twee levende standbeelden tegen te komen. Het ene zal als enigszins ruig uitzijende koning macht uitstralen. Het andere verbeeldt een tovenares in haar prachtige tenue. Zo krijgt het thema van de Open Monumentendag dit jaar een sprookjesachtig tintje!

Wilt u of willen uw kinderen met hen op de foto? Stap gerust op ze af, dan zult u merken dat ze niet alleen maar kunnen stilstaan.

- **Activiteiten op Steenfabriek De Bossscherwaarden**

De Bossscherwaarden aan de Lekdijk West 28 is de hele dag vrij toegankelijk van 10.00 tot 17.00 uur. Behalve te voet, per fiets of per auto is het ook mogelijk om per boot vanaf de Haven in Wijk bij Duurstede te komen (zie pag. 4). U kunt er de hele dag (tegen betaling) wat eten en drinken.

Er zijn gratis rondleidingen door vrijwillige gidsen van de eigenaar, Stichting Het Utrechts Landschap, om 11.00, 14.00 en 15.30 uur. Van tevoren aanmelden kan via de website www.utrechtslandschap.nl, maar hoeft niet.

Om 13.00 uur laat Rob Vermeulen zien hoe het vormen van stenen in zijn werk gaat.

Van 11.00 tot 14.30 uur is er een workshop steen bakken voor kinderen door Mia Wittop Koning, samen met twee buurmeisjes. Iedereen kan vrij inlopen en vooraf aanmelden is niet nodig. De kinderen moeten wel zelf een doosje meebrengen om daarin de gemaakte spulletjes mee naar huis te nemen. De workshop bestaat uit het maken van trollen in klei en eventueel steentjes vormen. Het materiaal wordt voorgedroogd in een magnetron, zodat het kan worden meegenomen.

Programma

Tussen 15.00 en 15.30 uur vindt in de grote hal de feestelijke overdracht plaats van de collecties van de Stichting Historie Grofkeramiek (SHG) aan het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht en de presentatie van een nieuw boek, dat deze dag met korting kan worden gekocht.

15.00 - 15.05	Welkom door voorzitter SHG, Martien Mol;
15.05 - 15.15	Toespraakje directeur RHC, Ria van der Eerden over het RHC en de archieven en collecties van de SHG;
15.15 - 15.25	Presentatie boek <i>Een andere kijk op grofkeramiek</i> , met tekst van Rob Vermeulen namens bestuur SHG en Ewald van Hal, directeur van Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek (KNB).

In de grote fabriekshal staan de hele dag verschillende stands met allerlei soorten stenen en andere bouwmaterialen en boeken. Ook aanwezig is Huub Mombers met een interessante collectie keramisch materiaal uit het Nederlands Dakpannenmuseum in Alem. Er worden doorlopend films vertoond en er is een fototentoonstelling van steenfabriek De Roodvoet door Winfried Leeman.

De 25 opengestelde monumenten

Cothen

1. Rooms-katholieke kerk, Kerkweg 7

De aan de apostelen Petrus en Paulus gewijde neogotische kruisbasiliek met westtoren is in 1906 gebouwd door W. te Riele Gzn. Inwendig zijn de altaren, kruiswegstaties en de gebrandschilderde ramen de moeite waard. Een deel van het kerkzilver wordt deze dag getoond. Een stukje verderop aan de Kerkweg ligt de begraafplaats uit 1856 met een gedeeltelijk houten grafkapel voor de priestergraven uit het einde van de 19de eeuw.

2. Molen Oog int Zeil, Molenplein 1

De ronde bakstenen stellingmolen met rieten kap uit 1869-1870 is - net als de katholieke kerk - belangrijk voor het dorpsgezicht. Nadat de molen in 1936 was onttakeld, werd hij in 1986-1987 gerestaureerd, gecompleteerd en weer in bedrijf genomen. Vrijwillig molenaar M. Vader maalt al weer vele jaren koren op deze molen van Het Utrechts Landschap.

3. Kasteeltuin Rhijnestein, Rhijnestein 1-2

In 1910 is rond het kasteel langs de Kromme Rijn, naar het ontwerp van L.A. Springer, een langgerekte siertuin in neorenaissancestijl aangelegd, met onder meer rozen, buxus en een berceau van kastanjes. Verder is er een parkbos, moestuin (niet toegankelijk) en boomgaard. Het voor een deel nog 14de-eeuwse poortgebouw en kasteel zelf zijn niet opengesteld, maar vanuit de tuin wel van alle kanten goed te bekijken.

4. Boerderij De Prins van Friesland, De Brink 6

Tussen De Brink en de Kromme Rijn ligt dit fraaie complex in het groen met een gepleisterde T-huisboerderij die teruggaat tot de 17de eeuw en een bijzondere rode bakstenen potstal uit 1900. De naam verwijst mogelijk naar de vroegere herbergfunctie. Op Open Monumentendag worden hier hapjes en drankjes voor een goed doel verkocht en kan men wijn proeven en kopen uit de eigen (Limburgse) wijngaard van de bewoners. Tussen De Prins van Friesland en De Pronckheer vaart de hele dag de Krommerijnder heen en weer.

5. Protestantse kerk, De Brink 9

Het oudst is het onderste tufstenen muurwerk van het koor uit begin 13de eeuw. De consistorie en crypte aan de noordzijde zijn in 1520 aangebouwd. In 1890 vond de laatste grote verbouwing plaats toen de kerk in westelijke richting met twee traveeën

werd vergroot en het torentje werd verplaatst.

6. Kerkehuisje, Dorpsstraat 28

Het meest linkse van dit rijtje van drie aan de weg naast de Protestantse kerk gelegen woningen is opengesteld. De huisjes, die nog altijd van de kerk zijn, dateren in oorsprong uit de 18de eeuw, maar zijn ingrijpend gerenoveerd.

7. Nachtdijk 1

Direct ten zuiden van de Nachtsloot ligt deze monumentale langhuisboerderij met de naam De Nieuwe Winkel uit 1929. De oude, in oorsprong 18de-eeuwse, Winkel ligt even verderop aan de Nachtdijk op nummer 9. Sinds de recente restauratie is het siermetselwerk met zijn gele speklagen en roodgeel geblokte hanekammen boven de vensters en het entreeportiek, alsmede het gekeurde glas-in-lood in de bovenlichten weer in oude glorie te zien. Tot het complex behoort ook een grote schuur van dezelfde datum als de boerderij en een hooiberg uit 1970. Nachtdijk 1 is voor het eerst op Open Monumentendag te bezichtigen.

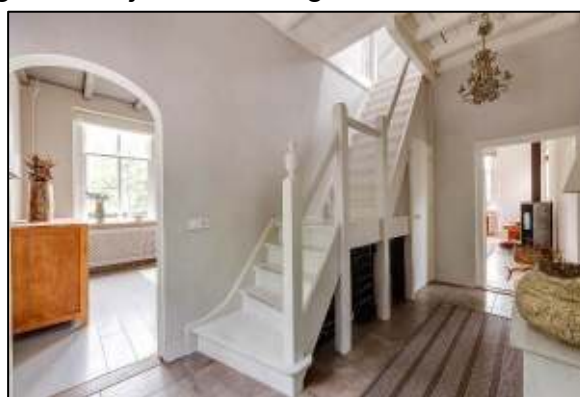
Langbroek

8. Hervormde kerk Nederlangbroek, Brink 8

Van de sobere gotische kerk uit het derde kwart 15de eeuw zijn de westtoren en het koor overgebleven. Het schip is in 1870 herbouwd. In de kerk en op het kerkhof erachter liggen verschillende interessante grafstenen van kasteelbewoners. Bij goed weer zijn er rondleidingen over de begraafplaats om 11.30, 13.30 en 15.00 uur. Een groot deel van het avondmaalsservies wordt getoond en de wapenschilden op de acht herenbanken en het historische koper (kronen en lezenaars) zullen extra onder de aandacht worden gebracht. Het orgel van J.C. Friedrichs uit 1809 wordt tussen 13.00 en 16.00 bespeeld door Jerry Matze en Henk van der Steeg, maar ook andere organisten zijn welkom.

9. Langbroekerdijk A 33

Deze voormalige rentmeesterswoning van het landgoed Sandenburg moet rond 1870-1880 zijn gebouwd. Het huis ligt direct ten noorden van de bebouwing aan de Wilhelminaweg, waar tussen 1885 en 1931 een stoomtram liep en een halte was. Het voorhuis en achterhuis hebben een grove grijze cementpleister en luiken in de Sandenburgkleuren geel, rood en groen. Bij de restauratie in 2012 door de nieuwe eigenaren, de familie Schipper, is het oorspronkelijke rijksmonument aan de achterzijde door een moderne, verdiept aangelegde keuken en eetkamer verbonden met een al bestaand atelier. Het huis is voor het eerst gedeeltelijk te bezichtigen.

10. Boerderij De Stenen Brug, Wijkerweg 2

Eind 1990 maakte een grote brand een eind aan meer dan drie eeuwen van boeren en tappen in deze boerenherberg op het kruispunt van de Langbroekerdijk en Wijkerweg, het hart van de buurtschap De Stenen Brug. Na twee decennia van touwtrekken over sloop, herbouw en nieuwbouw, kocht de familie Molthoff in de zomer van 2010 de bouwval en begon de restauratie. Het geheel bestaat uit een dwarshuisboerderij uit 1877 met een rietgedekte schuurberg en een gepotdekselde inrijschuur.

11. Hervormde kerk Overlangbroek, Langbroekerdijk B 30

In een bocht van de Wetering ligt op een verhoogd en omgracht terrein, waarop ook een kerkhof is aangelegd, deze laatgotische kerk met een toren uit 1504 en een schip dat nog grotendeels uit 1477 dateert. Op Open Monumentendag wordt het rococo-orgel bespeeld en is er een fototentoonstelling.

Wijk bij Duurstede

12. Oude stadhuis, Markt 24

Het prominent op de Markt gelegen Wijkse stadhuis dateert uit 1662. Gijsbert Theuniszoon van Vianen zette, ondanks de slechte financiële situatie van de stad, voor een fors bedrag een strak classicistisch gebouw neer met een monumentale ingangspartij en bordes. Inwendig is vooral de raadszaal interessant. Sinds het vertrek van de gemeente in 1981 is het pand in gebruik bij de VVV en de Nederlandse Kastelenstichting. Op 8 september is hier het centrale informatiepunt.

13. Grote Kerk en toren, Markt 22

De groots opgezette kruisbasiliek is in zijn huidige vorm gebouwd tussen ongeveer 1365 en 1550. Een brand in 1579 verwoestte het koor met de graven van de Utrechtse bisschoppen David en Philips van Bourgondië, die op Kasteel Duurstede woonden. De onvoltooide toren is grotendeels uit het eerste kwart van de 16de eeuw en bevat veel beeldhouwwerk in de hogere regionen. De toren - waarin een foto-expositie over het bouwwerk te zien is - is de hele dag te beklimmen. Bovenin luiden leden van het Wijkse Klokkenuidergilde met de hand de monumentale klokken. Op deze Open Monumentendag wordt speciaal aandacht besteed aan het avondmaalsgerei en de wapenborden en regentenportretten in de kerk.

14. Markt 11

Op de hoek van de Markt en Maleborduurstraat staat het statige, samengestelde huis Markt 11. Het sierlijke exterieur uit begin 19de eeuw omhult een veel ouder interieur. Bijzonder zijn vooral de kelder en de kap die uit het einde van de 15de eeuw dateren. De tekst op de zijgevel verwijst naar het verblijf van prins-stadhouder Maurits in 1591 in het pand, waar toen een kanunnik van de Grote Kerk woonde. Het huis is voor het eerst op Open Monumentendag geheel te bezichtigen.

15. Café 't Hoff, Markt 15A

Dit café (open vanaf 12.00 uur) is gevestigd op het achtererf van het interessante Nederhofcomplex, waarvan de geschiedenis teruggaat tot de 10de eeuw. U komt er via een poort aan de Markt of via de Mazijk. Het is niet onmogelijk dat bisschop David van Bourgondië de bouwheer is geweest van dit pand met zijn bijzondere natuurstenen arcade en eiken balklaag op gotische sleutelstukken met schuin gelegde kinderbalken uit circa 1460. Recent is aangetoond dat de oorspronkelijke functie die van kaatsbaanhuisje moet zijn geweest, een uniek huisje bij een kaatsbaan waarvan waarschijnlijk nergens elders in Europa overblijfselen bewaard zijn gebleven.

16. Kasteel Duurstede, Langs de Wal 7

Vanaf de 17de eeuw verviel het bisschoppelijke kasteel tot een ruïne. Het bestaat tegenwoordig nog uit een robuuste vierkante donjon uit de 13de eeuw, de sierlijke ronde Bourgondische toren uit de 15de eeuw en enig muurwerk. Deze bouwwerken zijn in 2013 gerestaureerd. In 1852 schonk J.H. baron van Lynden van Lunenburg het kasteelterrein aan de gemeente op voorwaarde dat er een openbaar park van gemaakt zou worden. Tuinarchitect J.D. Zocher jr. legde een geaccidenteerd wandelpark aan en verbond de binnen- en buitengracht met elkaar. Na 160 jaar is het kasteelbos nog nagenoeg onveranderd. Tussen 11.00 en 16.00 uur wordt op het kasteleiland toneel gespeeld (zie hiervoor). Het kasteel is tot 17.00 uur voor bezichtiging geopend. Er is een gids aanwezig en er zijn op gezette tijden rondleidingen.

17. Museum Dorestad, Muntstraat 42

Sinds 2000 is Museum Dorestad gevestigd in het rond 1645, mogelijk door een lid van de familie Ploos van Amstel, gebouwde huis met de naam Amstelwijk. Anders dan vaak wordt beweerd, was op deze plaats niet het bisschoppelijke muntatelier gevestigd. Dat stond een stuk verderop in de Muntstraat. Het huis is steeds door welgestelde burgers bewoond geweest, totdat het door de erven Van Heijst in 1958 aan de gemeente werd

verkocht. Museum Dorestad is op Open Monumentendag gratis toegankelijk. Speciaal voor deze dag is er een kleine expositie over stenen en over de herbouw van de Krommerijnder te zien.

18. Muntstraat 24

Het woonhuis bestaat uit één bouwlaag met een mansardekap. Het werd in 1914 gebouwd met gebruikmaking van bestaande onderdelen. Opzienbarend is het bij de recente renovatie ontdekte houten kruiskoos uit 1525-1550 in de rechterzijmuur, dat dankzij een nieuw ingebrachte open gietijzeren wenteltrap in het zicht is gebleven. De brede dubbele deuren in de voorgevel dateren waarschijnlijk uit de tijd dat de bekende Wijkse kunstschilder Jan Roelof van Nijendaal het pand als werkplaats gebruikte. Op Open Monumentendag is beneden een expositie met Wijkse foto's van Van Nijendaal te zien, die onlangs aan het Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht geschonken zijn door de weduwe van diens zoon Jaap.

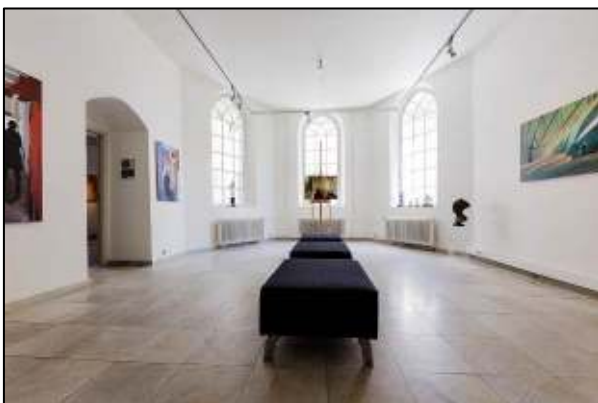

19. In de Nije Poorte, Oeverstraat 16

Deze interieurwinkel is gevestigd in twee middeleeuwse panden die in 1650 zijn samengevoegd. De oude vloerniveaus werden daarbij gehandhaafd, zoals nog altijd te zien is. In een gebouw aan de achterzijde in de tuin hangt een lijst met de namen van de bewoners vanaf 1413.

20. Ewoud- en Elisabethgasthuis, Oeverstraat 21

In 1400 stichtte Willem van Abcoude het St Ewoud- en Elisabethgasthuis voor de verzorging van zieken, armen, reizigers en ouderen. Het middeleeuwse gebouwencomplex heeft nog veel van zijn oorspronkelijke karakter behouden. De voorvleugel en zijvleugel bevatten verschillende 15de- en 16de-eeuwse bouwkundige onderdelen, zoals de kap en balken. Tot 1970 zaten hier bejaarden. De ruimtes beneden én op de verdieping zijn te bezichtigen. Beneden is Galerie-kunsthandel De Bekoring gevestigd met hedendaagse figuratieve kunst. Om 14.00 en 15.00 uur zingt vrouwenkoor Davina in de oude gasthuiskapel.

21. Tjalk Vrouw Aaltje, middensteiger Stadshaven

Aan de Open Monumentendag in Wijk doet ook dit varend historisch erfgoed mee. Het gaat om een Barkmeijer tjalk uit 1903 die van vrachtzeilschip werd omgebouwd tot een luxe, zeilend woonschip in 1926. Tegenwoordig is de Vrouw Aaltje in gebruik als kunstgalerie en voor vaartochten en festiviteiten.

22. Molen Rijn & Lek, Dijkstraat 29

De voor Nederland unieke walpoortmolen is in 1659 bovenop een toen iets verlaagde stadspoort gebouwd. Hierdoor is deze Leuterpoort als enige van de zes middeleeuwse stadspoorten die Wijk telde, bewaard gebleven. De molen werd vroeger ten onrechte beschouwd als de molen die Jacob van Ruisdael rond 1670 schilderde. Van die molen van Ruisdael staat verderop aan Langs de Wal alleen nog het voetstuk. Dit misverstand bracht de Rijn & Lek overigens wel internationale roem en betekende zijn redding toen in 1929 sloop dreigde. In het molenhuis kunt u wat eten en drinken of meel en andere zaken kopen.

23. Rooms-katholieke kerk, Klooster Leuterstraat 37

Het aan St Jan Baptist gewijde neogotische kerkgebouw is samengesteld uit een koor en dwarsschip uit 1907 van architect W. te Riele Gzn. en een schip en westtoren uit 1937 van A. Vosman. Eerder had hier een 19de-eeuwse waterstaatskerk gestaan en daarvoor een middeleeuws vrouwenklooster. Op Open Monumentendag wordt een deel van het kerkzilver tentoongesteld.

24. Rimmegen, Rijndijk 1b

De sinds enkele jaren door de familie Wortman fraai gerestaureerde dwarshuisboerderij aan de dijk naar Amerongen komt al voor op de oudste kaart van Wijk bij Duurstede, die van Jacob van Deventer uit 1560. Rimmegen of Rijningen was van oorsprong een versterkt en omgracht huis van het adellijke geslacht Van Rijningen en wordt al in 1270 genoemd. De kern van het huidige hoge voorhuis is mogelijk nog een restant van dit versterkte woonhuis. De dikke muren, de opkamer en bovenkamer met de zware balken en deels originele kruisvensters, de kelder met kruisgraatgewelven en de spiltrap

dateren in elk geval uit de 16de eeuw of eerder. Tot het complex behoort ook een kistenschuur voor de fruitteelt uit 1962, die recent is hersteld.

25. De Bosscherwaarden, Lekdijk West 28

Deze monumentale steenfabriek aan de Lek is in 1923 gebouwd door de familie Arntz uit Nijmegen. Na de sluiting in 1991 dreigde sloop. Vooral dankzij de voor Utrecht unieke ringoven is het waardevolle deel van het complex, bestaande uit een oven, een 40 meter hoge schoorsteen, een fabriekshal en een locomotievenloods, bewaard gebleven en in 2008-2009 door de Stichting Het Utrechts Landschap gerenoveerd. Daarbij is ook een nieuwe ontvangstruimte gebouwd, geïnspireerd op de vroegere droogloodsen. Op zaterdag 14 september is op De Bosscherwaarden van alles te beleven (zie pag. 6).

